

The Project Gutenberg EBook of Liesilauluja, by L. Onerva

Copyright laws are changing all over the world. Be sure to check the copyright laws for your country before downloading or redistributing this or any other Project Gutenberg eBook.

This header should be the first thing seen when viewing this Project Gutenberg file. Please do not remove it. Do not change or edit the header without written permission.

Please read the "legal small print," and other information about the eBook and Project Gutenberg at the bottom of this file. Included is important information about your specific rights and restrictions in how the file may be used. You can also find out about how to make a donation to Project Gutenberg, and how to get involved.

****Welcome To The World of Free Plain Vanilla Electronic Texts****

****eBooks Readable By Both Humans and By Computers, Since 1971****

*******These eBooks Were Prepared By Thousands of Volunteers!*******

Title: Liesilauluja

Author: L. Onerva

Release Date: July, 2005 [EBook #8431]
[Yes, we are more than one year ahead of schedule]
[This file was first posted on July 9, 2003]

Edition: 10

Language: Finnish

Character set encoding: ASCII

***** START OF THE PROJECT GUTENBERG EBOOK LIESILAULUJA *****

Produced by Robert Connal
and the Online Distributed Proofreading Team.

L. ONERVA

LIESILAU LUJA

HUURRETTA

HARMAAT PAEIVAET.

Yoen taivas seestyy, kaeypi jaelleen pilveen,
ja aamut nousee, illat pimenee,
ja ihmislapsit itkee, hymyilee
ja vaihtuu vaihtuessa helteen, vilveen.

Ma liiaksiko kerran hymyin, itkin
ja liiaksiko tahdoin, taistelin!
On laannut riemu, laannut murhekin,
ei kyynel vierii poskipaeaetae pitkin.

En ole onneton, en onnellinen.
On harmaat paeivaet, liikkumattomuus.
Jaeahangen alla uinuu vanha, uus,
yoehelmassa sen haemaertaevaen sinen.

Oi, lumimaisemien tyynet taulut,
pois sielustani menkaeae, mielummin
kaikk' otan vanhat myrskyt takaisin
ja vanhat kyyneleet ja vanhat laulut!

HAEMAERISSAE.

Mun pirttini soppea valaisee
vain lieden hehkuva palo.
Surullista mieltaeni miellyttaeae
sen himmeae, haailyvae valo....

Ja ruutujen takana talvinen maa
niin vienosti haemaertaeypi....
Lumikukkaset kasvavat akkunaan,

tarun haltia tanhuita kaeypi....

MUMMO.

--Sano, mummo, miksi silmaesi vaelke
on lauha kuin lapsosen?

--Usein laskevan paeivaen rusko
on nousevan kaltainen.

--Sano, mummo, miksi aeaenesi helke
niin laempoeisen laeheltae soi?

--Usein muiston ja toivon virsi
yht' armaasti soida voi.

VARJOT.

Varhaistumma iki-ilta,
varjot mailta kaukaisilta
seuraa mua, ja ma heitae,
heitae--ennen elaeneitae.

Yoestae kurkoittaa ne mulle
avutonta lapsenkaettaeaen,
ja ne huokaa: "Tulee turmaan
tahtomattaan, tietaemaettaeaen!

Olet, lapsi, taattos kuva,
hiillos yoessa tummentuva,
olet maammos orpo muisto,
karreks jaeaepae uhripuisto!"

SYKSY.

Syyskultiin kellastuu
jo raskain heelman puu,
ja taehdet sytty lakastuksen yli.
Maan sydaen yksin lyoe
kuin taeyttymaetoe tyoe,
vaikk' onkin kyllaeisyttae taeynnaeaeen syli.

Suur' Saavuttamaton
sen unelmissa on,
ja luonnon kellot ikaevaetae soivat
pois ijaeisyytehen....
Ja alttarille sen
se uhraa loistonsa, min hetket loivat.

Soi kielet hyisen veen
ja tuulikanteleen,
ja tuhatlukuin lehdet lentaeae puista
Ma niiden tuskaisaa
kun kuulen laulantaa,
en omaa orpouttain enaeae muista.

Ma sitae muista en.
Kuin pisar merehen,
kuin taehdi aavan avaruuden helmaan
niin hukkuu murheeni,
niin vaipuu lauluni
syksyn suureen suru-runoelmaan.

KOTI.

Koti kaukainen, armas,
mi sylis mun synnytit kerran,
koti kadonnut, kaunis,
ole siunattu nimehen Herran!

Koti tuskainen, ankee,
koti rauhan aarteita vailla,
olet ainoa keidas
elon muistojen korpimailla!

Kuin korkea taehdi
yli kaiken halvan ja karkeen
sa yoessaeni loistat,
pyhaemieltae luot paeivaeini arkeen.

Elon murheeni kehto,
yhae tuutuusi tummaan halaan,

kuin hartaustempliin
ma suruiseen muistohos palaan.

PAI KOIRANI MUN...

Pai koirani mun....
Miten silmaesi sun
on uskolliset, syvaet!
Sa et pettaeisi,
sa et jaettaeisi,
kuten tekivaet ystaevaet hyvaet....

Pai koirani mun....
Nyt silmaesi sun
kuin ongelmoita kysyy:
sinae ymmaerraet
vain ystaevaet,
jotka ijaeti yksinae pysyy....

ENSI LUMI.

Ensi lumi!

Jaehmettyvaeaen
saartuu taivas pilvenlonkaan.
Emo Maa kaey uneen syvaeaen,
painuu kyyryyn kypaeraelleen.
Ensi lumi!

Uusi jalleen!
Kuinka mones se jo onkaan!

Kulkee ohi kuuran siltaa
monta tummaa talvi-iltaa....
Lankee mieleen haermaen hunnut,
kodin-, orpouden-tunnut,
vanhat haaveet luota lieden,
muiston tuoden, toisen vieden....

Putoo ensi lumen myoetae
sieluun muiston lumikukat....
Ammoin kuolleet maammot, taatot
saapuvat kuin pilvein saatot....

Monta mykkaeae talvi-yoetae
kurkistaapi akkunasta,
pyhaeisiae joulu-oeitae,
jolloin ruudun takaa salaa
nietoksesta orpo-rukat
katsoo joulukynttiloeitae,
jolloin sydaen kotiin halaa
mieron tietae kulkemasta....

Lumi umpeen polut sataa
eksyttaeen syoentae monta,
tehden monta koditonta....
Mutta lumen tuolla puolla
ylaeisella taivahalla
tuhat kulkee linnunrataa;
ne on teitae eksyneiden,
taehti-usvaa enkeleiden,
joiden osa taehtein alla
oli lemmen vuoksi kuolla.

Nyt he, henget eri taehtein,
rientaeae aina siitae laehtein
halki ikuisuuden iltaa
iki-ikaevaensae siltaa
taehti-lemmittynsae luoksi
kertomaan, he miten ovat
lepyttaeneet vallat kovat:
kuollen, toinen toisen vuoksi....

Putoo kylmaeae valkovihmaa
varhaistalven haemaerihin,
kukkasille elon puiston....
Talvi talven jaelkeen putoo.
Nousee aatos: Miksi? Mihin?
Kohtalotar paeaemme paeaellae
elon, kuolon lankaa kutoo....
Mutta sydaemessae taeaellae
kiertyy niinkuin hopeerihmaa
unikuuraa mielikuvain
hunnuks heille, kadonneille,
taehtiseppeleitae muiston
kuollehien kukkain teille,
unhotettuun, unhottuvain....

SALAINEN SYY.

Tuskani syytae en tohdi ma sanoa

kenellekäään....

Lohtua en voi toivoa, anoa,
tuskani syytä kun tohdi en sanoa

Orvoksi jäään,
ijaeti vaille ystäväväe, kotia....

Osani yksin on taistelut sotia
elaemaen täään.

Tuskani syytä en tohdi ma sanoa
kenellekäään....

ONNEN OVI.

Kerran sykki mua varten
syväe, laemmin ihmispovi,
kerran oli mua varten
avoimena onnen ovi.

Ma en hullu ymmaartaenyt;
sydaemeni tuskan peitin,
oven työensin oudon kiinni,
ystäväväni ainoon heitin.

ORPO.

Voi eron taakkaa!
Joka päiväe sen painoa lisääe.
Sua orpo ma itken
kuin lapsi itkevi isäeäe.

Ma kyynelin kuljen
elon pimeäeäe, pilvistäe kujaa;
Sun turvaasi kaipaän,
kaedenantoas helläeäe ja lujaa.

Ja silmiaes itken
ja äeänesi helkettäe hyväeäe.
Voi eron taakkaa,

voi orpouttani syvaeae!

HUURRETTA.

Kylmaet, valkeat lumikkokiteet
latuja laittaa,
somat, saermaeiset sokkeloni teet
taruja taittaa
jaeisehen veteen,
pintaan aution joutsenlammen,
oksihin tammen,
harteille, hiljaisen, nukkuvan tarhan
Sieluni eteen
valkeat hoeytyvaet kuvia kutoo,
kuvia herkkiae haaveen ja harhan....
Talven saeaehaen
suven kynelet satuina putoo,
kaeyden jaeaehaen....

OI AelTI!

Eraeaeanae suruisena iltana suurkaupungissa.
(Marcel Martinet.)

Oi aeiti, en taida
rakkauttani ilmituoda,
en sanoa mitaeaan;
sen saat sinae anteheks suoda:
ei sellaista sanota.
Sua rakastanhan
niin aeaeerettoemaesti.
Miks olet niin kaukana?
Oi, luokseni saa, kipeaesti
sua kaipaen, mun syoemmeni kaersii....

Oi aeiti, ma lempinyt oon,
sitae ainakin kuvitellut.
Myoes he, nuo naiset,
nuo hempeaet hairahtuvaiset,
tummat ja vaaleet,
he luulivat samoin, ei pahoja olleet he kutkaan

mun lapsensyöemmelleni, mi palkaksi lemmen
polot armahat tuskahan syöeksi: ei rakastanutkaan.

Tuo taeytyi sanoa heille,
he kaersivaet siitae, eivaetkae ymmaertaeneet;
ja sentaaen ei kironnut kukaan,
ei kantanut kaunaa.
Mut tyhjaeksi jaein, soluin kaarnana virran mukaan....
Oi aeiti, mun syöemmeni kaersii....

Oi aeiti, oon kaupungissa,
sen turulla tuomitulla;
niin kylmae on mulla,
on syöemmeni sairas....
En miehiltae lohtua loeydae,
ei sydaentae, sielua suoraa heillae:
peljaeten pettyae elaemaen teillae
he pahoiksi aseptuvat.

Naein kulkea pakko on vaekevaen lailla
kuin mitaaen ei sielu ois vailla,
tuo sielu, mi kaersii,
oi aeiti, kuinka se kaersii....

Oh, aivan pieni ma oon
yhae vielae ja turvaton,
mun syliisi ikaevae on,
oi aeiti, mua otsalle suutele hiljaa
kuin ennen, ja saevelellae
mua vienolla tuudita, hellae!
Mut tuskaani viihdyttaeae
et enaeae voi, se ainiaks itkemaaen jaeae,
se pisaroi verta ja pisarat hitaasti kierii,
en muuta ma tee kuin katson, kuinka ne vierii....

Naeaet nyt, miten hauras ma olin.
Miks paeaestit mun maailmaan yksin!
Emon armahan arvoa
tiennyt en laehteissae silloin.
Oi aeiti, nyt tiedaen ja kaersin....

Tule aeiti, ma pelkaeaen!
Mua miehet ei tunne,
tylymielin he vierovat mua,
pahat naiset mun vyoettaevaet vieden kunne
ma itse en tahdo. Oi tule, ma pelkaeaen....
Sun lempesi yksin on hyvae,
ijaet kestaevae, syventyvae.
Oi tule, mua kuolema vaanii,
oi aeiti, mun syöemmeni kaersii....

Minut helmaasi sulje kuin ennen lasna!
Ujo, hiljainen lapsi ma olin, sen muistat,

en leikkinyt paljon.
Ota luoksesi taas, kaesivarsille nosta
ja kantaos kauas pois!
Taas kehdoissa pienessae uinun
ma niinkuin muinoin,
ja kaihtimet valkeat, vanhat
yli unteni kumartuvat,
myoes niiden kuluneet kuvat,
nuo leikkivaet lapset ja perhot....
Oi, kultaiset muistot!
Oi aeiti, oi aeiti,
sydaenkaepysi kuolee,
taeae vankila tappaa haenet!
Tule pian, mun syoemmeni kaersii....

Tule pian, oi aeiti,
emo kallehin, helmasi avaa,
taas raoita mulle
sadun huntua punertavaa;
unelmoida ma mielin ja vaipua uneen....
Elon aavikon polttava hiekka
vedet silmaestae hiertaeae;
unelmoida ma mielin ja sitten kuolla.
Tule, vie minut pois,
ota luoksesi, lempee, mi osaat anteeksi antaa,
siks ettae oot kaersinyt, saanut tuskia kantaa,
siks ettae oot aeiti.
Ma kaipaen anteeksi-antamusta,
sun suutelos armaan valkeaa siunausta.
Tule luokseni, aeiti,
mun syoemmeni kaersii....

PALKOVENHOLLA.

Olen heitetty yksin, yoen aution selkaeaen.
Voi, maailma, kuinka sun yoetaesi pelkaeaen!

Lien aavalla keinuva kaarnankuori,
meri yllae ja alla kuin vyoeryvae vuori!

Lien kaislanen taittuva talven tyrskyyn,
laps palkovenholla eksynyt myrskyyn.

Ei ystaevaen kaettae, ei taehtae, rantaa!
Syvyyden helmaan matkani kantaa.

TAKATALVI.

Oi valhe-unta varhaiskevaeimen!
Sit' irti sydaemestaein saa ma en.
Siell' yhae alla lumihunnun, jaeaeen
tuo mennyt paeivae soittaa saeveltaeaeen....

Ja virpi kuollut poveen paeivien
valittaa sieluun jaeytaein, naelvien:
taess' ainut toivo koeyhaen kylvaejaen,
vei takatalvi viljat elaemaen!

YKSINAeISET.

Kuin aaveet kaeymme elon mailla naeillae
ja tuomittuina yksinkulkuhun,
mut kuormaa kahden eest' on olkapaeillae:
ma vuokses kaersin, puolestain sa mun.

Niin laehellae ei ystaevaeaensae kenkaeaeen
kuin me kaksi yoessa sydaenten,
mut huojentaa ei salli onnen senkaeaeen
elomme taakkaa murhe yhteinen.

VANHA KANTELO.

Niin kummalta tuntuvi sielussain
kuin ois se taas onnen puolla,
kuin kielet vanhojen aikojen
taas alkais humista tuolla.

Ma kuulen sointuja rinnastain
taas pitkien vuosien takaa,
otan esille onneni kanteleen,
mi jo hyljaetyn unta makaa.

Ma katselen vanhaa ystävää,
ja mielehen muistoja herää,
univarjo liittyvi varjohon
ja soinnut sointuja kerää.

Niin kummalta tuntuvi sielussain
kuin juhli se joulun alla,
kuin olisin löytänyt onneni taas,
min hukkasin maailmalla.

TALVIKULKUSET.

Istumme ajan orhien reessä,
yö on yllämme, kuulut on eessä...
Raukat me rientäjäet, minne vie tiemme?
Päiväenkoe puolella huomenna liemme
vaiko on hautamme syvänteessä!

Matka vierii, reen jalas luistaa...
Maantien kuuset menneitä muistaa:
paljon ne näkivät, ei vielä taita,
että näin suur olis väkijoukko ja häitä.
Hiljaa ne lumista hiippaansa puistaa.

Kuuluu kulkuset uuden vuoden...
Uuden turman vuodento tuoden
vaiko, ah, päivät jo autuhammat
parantain kaikk' elon entisen vammat,
uuden maan seka taivahan luoden?

Orhit kiitävät kuoleman teitä,
myöhenistä enää on hillit häitä!
Minkä me kylvimme, saamme nyt niittä.
Syympä tää lunnaaks jo riittä, jo riittä,
korkea Sallima, armahda meitä!

Kumisee kulkuset talvi-illoin...
Milloin ne vienommin helkkyvät, milloin?
Milloin aukeaa tahtien syli
uuden, kauniimman maailman yli?
Ihmiset, katsokaa tahtihin silloin!

Hehkuvat Salliman kirjojen kiilut
niinkuin ihmishenkien hiilut.
Hellemmin taivoa kirjailkaatte!
Lempeinä lempeän tahtien saatte,
pyövelin pyytein pyövelin piilut!

MUISTO SYTTYY.

Muisto syttyy, vielä kerran,
valaisten kuin ennen,
lepattaapi hento liekki
iki-yoehoen mennen.
Poltettu on kaikki, syttää
jalelläe ja pimeyttäe.

Muisto syttyy, tuikkaa sumuun
sammuvaisen aivon
niinkuin taehti etaehinen
yoehoen hylkykaivon,
valhe vankirotkon suuhun,
riemun hulluus hirsipuuhun!

LIEDEN LUONA.

Asun autiossa palatsissa
kera armahani henkikuvan.
Hiljaa liekuttelen mielessäeni
lemmenliettae tyhjäen tuulentuvan.

Taeaelläe mielikuvain kartanossa,
taeaell' on koti korkee toivojemme,
taeaelläe ijaet istumme naein rinnan,
ijaet kirkkautta saeteilemme.

TULE YOe!

Tule yoe, tule yoe,
sinae armas ja lempeae yoe,
joka tunnet parannusyrttien tiet,
joka sielun paeivaen poltteesta viet

pois viileään tyhjyyteen!
Tule syvälle sydaameen
suur' hiljaisuus,
min onnessa hiljentyy
elon syytös ja syy,
min helmassa heljentyy
elon aurinko uus!

Tule yoe, tule yoe,
kuin tuskien jälkehen suru,
jumal-aatteen lahjoista kallein!
Miten rakastivatkaan
jumalat heimoa hetken
taeän ijaisyys-itkunsa sallein
ihmisen matkaan!

Tule suuri ja lempeä suru,
sa, jolle on kallista kaikki,
elon haurahin, hukkuvin muru,
sa kohtalon korkeus, syvyys,
yöen impi, otsalla rauha
ja aeaereton hyvyys.

Tule yoe, tule yoe!
Et lyoedyn mieltäe sa lyoe.
Uni, kuoleman kaksoissisar,
vie vierille viileäin vetten
ja alle ilmojen aavain,
tuo voidetta polttohon haavain!
Oi tiedäen haen, etten
ma muuten loeydäe, ah, rauhaa
kuin suudellen huntuas lauhaa!
Tule yoe, tule yoe,
et lyoedyn mieltäe sa lyoe!

JAURI JA HELJAE

JAURI JA HELJAE.

Jalo Jauri, sankar suuri,
Iki-Heljae, Herran nainen,
nuo on helmet Turjan heimon,

joista haastaa heimokannel
halki aikain kaikuvainen:
Yhae taeaellae he kulkee, vaikka ei naey he,
yhae toistaan ja rauhaansa etsien kaey he.
Jos saavat he sen,
se hetki on heimomme valkeuden!

Ylenivaet yoekkoein maassa
unten urho, Jauri jalo,
nuori Heljae, heimon kukka,
onnenpaiste orjakansan,
armas niinkuin aamun valo.
Kuin kaksoistaehatoeset toisiaan varten
he luotiin tahdosta kohtalotarten.
Polo Turjan maa
jo valtias-aikaansa vartoa.

Ja he lempi toisiansa,
satu-neiti, sankar valon,
ja he loisti niinkuin taehdet
yli pitkaen Pimentolan,
Sariolan summan salon.
Naein kuiske kaey yoestae, mi kirkkaita kiittaaee:
valon heimoa suurta he kerran siittaaee!
Mut lempi on yoe
ja sokeudella se uhrinsa lyoe.

Kantaa jalo Jauri kalpaa
eestae kansan yoessae hankein.
Samoo voittoretkeltaensae
kimaltavin kilvin, toeyhdoein,
kera hohtovoeisten vankein.
Ja jaeljessae urhon kaey koko kansa
urotoeitaeaan laulain ja kunniatansa:
Kuninkaamme haen on,
haen Turjan auttavi aurinkohon!

Pahat kielet neittaa pauloo:
Jo sun jalo Jauri hylkaes,
sievaen Siiran, armaan Aarian,
vanki-orjan, orja-neiden
vierellae nyt viihtyy ylkaes!
Ja Heljae haen nauraa ja itkee ja suuttuu,
ja mielensae tummuu ja mustaksi muuttuu.
"Haen hylkaes mun!"
Voi, haepeaeae, murhetta unhoitetun!

Ilkkuu impi: "Orjaa lemmit!"
Sinkoo sulho: "Lemmin, lemmin,
siron, noeyraen Siira-orjan
sekae valtiatar Aarian
vaelillae vain enaeae emmin!"
Naein Heljae: "Siis tiedae, jos herjasit mua,

mun lempeni ammoin jo herjasi sua,
sun kanssasi vain
ma karkelin, kyllin jo leikistae sain!"

Ja haen katsoo alta kulman
jumalien julmaan Jauriin,
ja haen naekee peikon pahan
sulhossansa, pakoon suorii,
karkaa lailla aran kauriin.

Ja Jauri haen viettaevi voittonsa juhlaa,
haen leikkivi, laulavi, lempeae tuhlaa
ja maljoja juo
ja uhmansuukkoja vieraille suo!

Havahtuivat Iki-Taatot
tai vaehillae, turman naehden,
jyraehtivaet tuomionsa,
kirjoittivat taehtiin kirot
ihmisluonnon heikon taehden:

He nousseet on taivaan tahtoa vasten,
tosi tulkohon leikistae tuhmien lasten.
Ijaet itsekseen
he kaeykoehoet, outoina toisilleen!

Hiipii luo jo hieno Heljae:

"Omas olen, vaikka orja!"

"Et sa ole oma Heljae,
tuosta tunnen oman Heljaen,
ettei mua lemmi sorja!"

"Sua lemmin, ah, Heljae, mun armaani ankein!"

"Ole Jauri et, Jauri on orjana vankein!"

He on sokeat, voi!

taru tumma taeae Turjalle suurelle soi.

Heljae, kovan onnen orja,
heittaaee helyt, hylkaee suvun,
haeipyy yksin tummaan yoehoen
vyoetettynae pakkopaitaan,
kaapuun katujoiden puvun.

Naeyt kummat haen naekee, haen tukkaansa raastaa,
haen sankarisulhosta suuresta haastaa:

"Te porttinne naeae

haent' ylhaeistae varten, oi, ylentaekaeae!"

Jauri, rakkauden sokko,
riisuu kypaeraen ja kalvan.
Sydaemensae paeivaeae etsein
painuu Turjan pimentoihin
lailla vaeltajan halvan.

Haen kanteloon vaihtavi jousen ja miekan.

Naein soitto soi sokean kanteleniekan:

"Tule syliini mun,

sa varjo kaunihin kadotetun!"

Iki-Heljae, Herran nainen
teillae parannusta saarnaa:
"Laupiaat ja noeyraet olkaa,
ettei ylpeyden laine
niele elon onnen kaarnaa.

Mun katumustaakkaa taetyvi kantaa,
siks kunnes haen saapuu ja anteeksi antaa,
valon sankari tuo,
tuli Herran, mi surmaa ja uudeksi luo!"

Jauri, kaihon kannelniekka
suree sydaemensae paulaa,
maita matkaa, uupuu, vaipuu,
murtuneena, hapsin harmain
yhae lemmeensaesae laulaa:

"Niin kauan on arvoa, ah, elaemaellae,
kuin kaunis on Heljae maan pinnalla taellae!
Tule syliini mun,
sa varjo kaunihin kadotetun!"

Vyoeryy valon jumalasta
saapuvasta ylhae maine.
Ikaevoeipi Iki-Heljaeae,
ihannetta ihmismuodon
laulu niinkuin meren laine.

Ja jaeljessae laulajan kaey koko kansa
kera itkien untaan ja murhettansa:
"Tule syliini mun,
sa varjo kaunihin kadotetun!"

Sinis kaikuu Jaurin kannel,
kunis hehkuu Heljaen usko.
Vaelillaensaesae yoe on vaeljae.
Niin he kiertaeae toisiansa
niinkuin aamu-, iltarusko.

Yhae taeaellae he kulkee, vaikka ei naey he,
yhae toistaan ja rauhaansa etsien kaey he.
Jos saavat he sen,
se hetki on heimomme valkeuden!

PIILIPUU.

Vieno, himmee, hopeainen,
haviseva haaveen puu,
nuoruus-unelmani lainen,
yli virran kumartuu.

Meri kutsuu, laine laatii,
vetaeae vuolas salmensuu,
raita vapaan rannan vaatii,
ikaevaeaeensae harmaantuu.

Haermae vesipeiliin peittaaeae,
nousee valju, kylmae kuu.
Talviyoehoen varjon heittaaeae
pitkae, jaeinen piilipuu.

LAeHTEET.

Heleinae hersyvaet, virtoina vierren,
jaelleen kyynelten yoe-syvaet laehteet,
vierivaet virrassa kultaisin helmin
muinaisen onneni viimeiset tahteet.

Kultaisin helmin, tuikkivin taehdin
muistot kalvossa paeilyen uivat,
kaikki ne nousevat lauluin ja kuvin,
unelmat, jotka jo unhottuivat.

Kaikki ne kiertyvaet seppeleen lailla
ympaeri kaihoni aurinko-haamun:
yhtae on armas se ehtoossa elon
kuin oli koitteessa alkavan aamun.

KEVAeT-UNTA.

Ilman haemylaineet hienot,
puiden punerrukset vienot
huolii himmenevaen maan
kevaet-untien purppuraan.

Taivaan kantta leuto-saeinen
soutaa taehti yksinaeinen,
niinkuin pursi hopeisen
suvi-oeisen joutsenen.

Haaveet heijaa maassa, puussa,
suvihaaveet huhtikuussa.
Helaehetelee herkkae jaeae,
pajun virpi vaeraehetaeae.

Oksat unelmista taipuu,
onnen odotusta vaipuu.
Taivas kuulas yoetae maan
syleilee kuin armastaan.

VARJOON PAINUJA.

Naeaethaen, naeaethaen mun otsallain
on tuskan ja kuoleman hiki,
anna mun yksin yoehoen mennae,
astuit jo liian liki!

Anna mun varjona painua hiljaa
korpehen humisevaiseen
maettaeaeelle vaipua, ruohona heraetae
aamuhun sunnuntaiseen!

KUU VALKEA KAeY...

Kuu valkea kaey
yli kattojen kimmelpintain
vait, ympaeri yhae....
Yoen suojeluspyhae
haen on sekae kaersivaein rintain.

Kuu valkea kaey,
tulijumala tyyni ja lempee....
Ovelta ovelle,
povelta povelte
valahtaa vaippansa hempee.

Kuu valkea kaey
kuin kuoleman siunaus kulkee
Taeht'yoen salahuntuun,
olon autuaan tuntuun
haen raukeat silmaet sulkee.

SOUTAJA.

Muistelen taehtiae menneen talven,
silmaie kultaiseni.
Poies multa silmaeinsaie loiste
ijaeksensaie meni.

Soudan, soudan viherjaeae vettae,
kuuntelen laulua laineen.
Turhaksi tunnen elaemaen onnen,
turhaksi maallisen maineen.

Olipa mullakin koeyhaellae kerran
kartano kauneinta kultaa.
Nyt on mulle maailma kaikki
mustaa turvemultaa.

Soudan, soudan viherjaeae vettae,
ruuheni vaipuu, vaipuu.
Hiljaa, hiljaa solisee viileen
lainehen laulava kaipuu.

SUVILEMPEAe.

--Tyttoeni, tyttoeni kultatukka,
saerkijae sydaenten!
Miksi sa armas auringonkukka
hymyaet kaikillen?

--Lienen ma nuokkuva nurmenukka
taittuva tiellesi sun!
Varsani, varsani mustasukka,
miksi sa muserrat mun?

UNEKSIJA.

--Halla hyyti uni-kukan hauraan.
Uneksija, heraeae, tartu auraan!

--Ah, en voi, en enaeae koskaan heraeae.
Itken unelmani kultateraeae....

MAININGIT.

Mainingit vellovat puolehen maan,
hiekkarantahan rauhaisaan,
raukeaan uupuen uinailuun
helle-paeivaenae heinaekuun.

Vaieten vierivaet viestit veen
rannan raitojen siimekseen,
tarinat hyrskyjen haemaertyvaein
auringon laeikkaenae kimmeltaein.

Vasta kun yoe saa ylitse maan,
havaa haltiat haudoistaan
himmeaeen siintoon, helmihin kuun
lainesormien soitteluun.

Silloin ne yoellistae purjehtijaa
Vellamon virsillae tuudittaa.
Jaeaevaet jaeljet laulelon taeen
aniaks sieluunsa kimmeltaemaeen.

KUIN SYKSYN PAeIVAe HIMMEE...

Kuin syksyn paeivae himmee elon kehrae painuu
paein iltaa ikuista ja helmaa maan,
kuin pisar, lehti, taehti, hetken helmet kaikki,
pois raukeaa se rauhan Nirvanaan.

Ah, autuasta heittaaee tiedon, tahdon taakat,
vajota, sulaa sieluun suurempaan,

tummuuden siivin soutaa ikuisuuden yoehoen,
kadota kaikkeuden unelmaan.

FINGALIN LUOLA.

Katveessa kalpeassa
basalitti-pilarikon,
siinnossa jaeisen sinen
unta ja taikaa on.
Soiluvat, soljuvat
alhaalla aallot
muistojen laulelon.

Rotkojen seiniltäe hohtaa
sieluja helmien,
kuultaa himmeaet haaveet
vuosien myrjaadien.
Tippuvat, tippuvat
kyyneleet kylmaet
puikoista pylvaeiden.

Kuilujen yoestae soi kuin
kellojen helinaeae.
Pisarten ikuinen itku
paasille soimaan jaeae
ollutta, mennyttae,
kristalli-kukkain
kelmeaeae paeilyntaeae....

MEDUSAN PAeAe.

Sinae olet turmellut sukuni suuren
isaestae lapseen,
langennut raskaana lumena murheen
hapsesta hapseen,
hiiltaenyt haaveen, tahdon ja kunnan
myrkyllae salaisen turmion tunnon!
Katson ma kunne, aina ma naeaeen
Medusan paeaeen!

Tappanut olet jo taattoni armaan,
minae lien toinen;

jokainen on, ken kasvosi naeki,
tahtosi loinen!

Orjana jaksa en enaeae ma nousta,
kaeyttaeae en heimoni kalpaa, en jousta.
Herpoaa kaesi, kun eessaeni naeaen
Medusan paeaen!

KOLME TYTTOeAe PIENTAe HE SURMASI...

(Maeterlinck.)

Kolme tyttoeae pientae he surmasi naehdaekseen,
mitae kullekin oli kaetketty sydaemeen.

Oli ensimaeinen onnea tulvillaan;
veri maahan pirskuu ja katso, kasteesta sen
kolme kohosi pystyyn kaeaermettae kaehisten.

Oli sydaen toinen hyvyttae pelkkaeae vaan;
veri maahan pirskuu ja katso, kylvoestae sen
kolme kasvoi karitsaa kaunoista niitullen.

Oli kolmas onnettomuutta tulvillaan;
veri maahan pirskuu ja katso, hurmeeseen
kolme enkel-lastaa laskeui polvilleen.

SIMPUKKA-SYDAeN.

Ah, sydaen, turhaan kuoloas oon surrut.
Vain kasvaaksesi hetkiseksi murrut!

Sa helmen sait, kun surun kuorees sulit,
sa kadotit, ja kauniimmaksi tulit.

Naein jumalille lempikorun loit sa,
pololle haltijalles aarteen soit sa.

Sa simpukkani sairas, kiitos sulle,
ah, tuskastakin, jonka tuotit mulle!

Kuink' oisin sua ilman koeyhae, pieni!
Sun kansas jumaloihin kulkee tieni.

AAMUKUVA.

On aikainen aamu.
On auringon varhainen valtakunta.

Elo elpyy ja nuortuu.
Kaesivarret Maa-emon sorjina suortuu;
se on heraeaevae lapsi,
min itkusta vielae on kostea hapsi;
oli yoellae se naehnyt synkeaeae unta,
sitae saeikytti haamu;
mut aavehet kauhun
jo armaassa aamussa unhottuivat.

Yoen usvat nyt uivat
sen yllae kuin satujen vaelkkyvae perho,
kuin auer ja ruskoisten hattarain verho,
kuin kaaret kaunihin uhrisauhun....

Ne nousee liepeiltae lempeaein lehtoin
kuin puolesta lempeaein elaemaen-ehtoin;
oi, ettae taas kukkia tulvis maa
ja tuoksuis yrtit ja ruusut aukeis
ja siivet kantaisi taivojen taa
ja kaikki maailman kahlehet laukeis...!

On aikainen aamu
Valo leikkii ja laeikkyy,
uni vaeistyy ja vaeikkyy....
Ja kangastus kaukaisen, armahan kuvan
ui silmissae autuaan havahtuvan.

TULPAANIT.

Tulpaanit nuokkuvat
naljaten naurain,
syttyen riemuhun
sydaemin haurain,

kaivaten kaunetta
maljakon, korin,
naeyttelypoeytiae
markkinatorin.

Palvovat liekkejæe
varjojen mailla
auringon tyttaeret
aatosta vailla,
keinuen, kirmaten
keskessæe pauhun,
katveessa saehkoejen,
kierteessæe sauhun.

KORENNOT.

Korennot heijuvat hehkussa illan
yllæe kuulaan, viihtyvaen veen
lailla siintaevaen smaragdi-sillan
kortepylvæeæstæe kortteeseen.

Sæeteistæe painuvan pæivaen luotu,
kultainen perho, hetkesi lyoe:
keinuvan lumpeen umpussa suotu
sulle on hauta ja ikuinen yoe!

Væerisee rusko, kauneusmurhan
partaalla niinkuin se vaikerois.
Itken kuoloa korennon turhan,
ruskon myoetae mi raukee pois.

ANDALUSIATAR.

(Musset.)

Povi niinkuin syksyn salo,
silmae niinkuin musta pii,
hipiaellæe kalvas palo:
tuo on Barcelonan valo,
markisitar d'Amaegui!

Katseillansa saeihkyvillae
syttaeae joka sydaemen!
Mun haen on, mun yksin, sillae
saeilaellae ja saevelillae
suloistani suojelen.

Mun haen on tuo kuuma kukka,
ripsisilmaensae on mun,
jalankaarre, silkkisukka
ja tuo tumma hulmutukka,
laineisiin min uppoun.

Mun haen on tuo joutsen vieno,
uiva utuharsoissaan,
valkovarren viiva hieno,
kautokenkae, kaesi pieno
alla valkohansikkaan.

Mut jos ripsen alta salaa
salaman vain silmae lyoe,
koko Kastilia palaa,
saeilaet surmantoeihin halaa,
monta silmaeae peittaeae yoe!

Kenpae arvas hurmioita,
joita hurja mulle soi,
kenpae laski suuteloita,
lemmen kuiskehia noita,
jotka yoehoen huminoi!

Kenpae arvas aamujansa,
kuinka sorja sirkuttaa,
kun haen pauloo poveansa,
vyoehoen kirjosalkeansa
sormin siroin solmiaa!

Hovipoika, airueni,
kaeykaeemme yoen helmahan!
Laulajaiset armaalleni
laita, jotta rakkauteni
raikuu yli Espanjan!

ILTA.

Paeivae laskee, viihtyvaet vienot veet,
ruskossa uivat rannat kyyneltyneet.
Lakkas sirinae sirpin, haelinae tyoen.

Kylaeinen kuisti verhouu vaippaan yoen.

Kaikk' on hiljaa, taloset veraejineen
vetehen kuultaa. Taehdille yksikseen
Halli vain haukkuu. Arasti akkunan alla
tyttoenen hiipii nitulla kimaltavalla.

MERIHELMET.

Kaiu merihelmein kannel,
vieno virpiviita soita!
Maa ja taivas, kaikk' on taeynnae
mielikuvain karkelolta.

Kutoo kuudan kirjo voeitae,
heittaeae helkkyvaeistae routaa.
Unet jaeisen veden reunaa
niinkuin joutsen parvet soutaa.

Kuultaa merenpohjan yoestae
haaveen kummat kultakennot,
hela meri-menninkaeisten
simapillein aeaenet hennot.

Heraeae loihtuun, syttyy hehkuun
kivettyneet kaunomuistot,
halki kuolon kuvastimen
puuntaa koralliset puistot.

Siintaeae simpukkaiset riutat
sydaemestae synkkaein vetten,
kimmeltaevaet kimalaiset
niinkuin etsinnaessae metten.

Soiko ilma? Vaiko taeaellae
sielussa vain outo jokin?
Saaren merellisen yllae
lyoevaet siivet myrskylokin.

PILVILINNAT

VAELTAVA APOLLON.

Ma laps olen Leton lempeän
ja korkean Aurinko-Taaton,
sain syntymälähjäksi laulujen maat,
runo-impien valkean saaton.

Sain mielen-ankean ainaisen
ja vaeltaja-sauvan kaeteen,
sain soittimeks sykkivaen sydaemen
ja kieleksi paeivaen saeteen.

Myoes kauas-ampuja katseen sain....
Kaikk' yllaetaen kohtalon nuolet:
elonlangat tiedaen ma lyhviksi
ja pitkiksi elaemaen huolet....

Sitae rakkaampi, kauniimpi, kalliimpi on
joka helkkyvae riemun hetki.
Mun retkeni tomun lapsien luo
on auringonsaetehen retki!

Mun tieni vie sykkivaein sydaenten luo.
Ken antavi laulun parhaan?
Mua tempelin harjalta vetaeae pois
halu hukkuvain hetkien tarhaan.

Mua Olympon onnesta vetaeae pois
halu huolihin ihmislasten.
Mun harppuni heljae helistaa voi
vain ihmisen rintaa vasten!

On muuten mykkae Muusien suu
ja tyhjae mun marmoripaeaeni,
jos ei sieltae ihmisen ikaevae soi
ja ihmisen tyttaeren aeaeni.

Vala kultia Aurinko-Taattoni suur'
yli karkelokenttaein maisten!
Tuost' onnesta turhasta osani vien
ja neidoista kuolevaisten!

Otan aurinko-morsion itsellein
syvaen tummuuden kartanoista,
ja tuon kun ma vaatetan valkeuteen,
ei valkeampaa ole toista!

Haen vaelkkyy ja helkky ja helisee,

haen syoemmensae soitoksi lainaa,
ja haentae ma kiitaen, jos paeaehaeni ken
runoniekkan laakerit painaa!

PILVILINNAT.

Asunut ma olen noissa
kirkkahissa, korkeoissa,
kauan, kauan, aina, aina:
suven nuoren sunnuntaina,
vielae paljon myoehemminkin
haelvettyae aamun haeivaen,
askarteessa arkipaeivaen.
Upuessa elon sotiin
sinne palannut kuin kotiin.

Siellae oli
lapsuuteni armas kehto,
tarun, lemmen, mielikuvain
ensimaeinen leikkilehto.

Oli kehto ruusupuinen
tuolla ruusuprinsessalla,
tuutijana hymysuinen
haemyn tytti taivahalla.

Ajat vieri, ajat muuttui.
Lakkas lehto tuutimasta
unelmien ruhtinasta.
Kovat vallat leikkiin puuttui.
Iski tulta ukon nuoli,
iski puhki terhentarhain:
laukes lumot haaveen harhain,
kaikki linnan ruusut kuoli.

Katsoin niinkuin havahtuva;
uusi oli maailmankuva
edessaeni, ensi kerta
katse kiersi yltae, alta,
silmae kantoi laajemmalta.
Naein ma maita tuhatluvun,
naein ma viisi valtamerta,
kaikki taeynnae elaemaetae
kuolevata, syntyvaetae,
tyoetae turhaa kumman suvun
muuttuvaisen, murtuvaisen,
vailla maeaeraeae matkaavaisen

oudon johtotaehden yoessae,
oudon voiman pakkotyoesae,
voiman, jok' ei saeaestae lastaan,
joka etsiessaeen uutta,
luodessansa ikuisuutta,
nousee itseensa vastaan....

Lausuin julki julman lain:
Kuink' ei sortuis pilvilinnat,
arat, herkaet ihmisrinnat,
sortuuhan myoes kilvilinnat,
pansar-pinnat;
katoo kaikki, mitae tehtiin,
mitae naehtiin,
kuink' ei katois haavekuvat,
hengen hennot tuulentuvat!

Kyynel puhkes silmaestaeni,
vedet viljat, kuumat juoksi
kaikkien ja kaiken vuoksi.
Onko edes Styxin luona
vaiva suurempi kuin meillae!
Mit' on kuolon virran kuona
verrattuna kaikkeen siihen,
mikae vyoeryy elon teillae!
Mit' on kylmyys Lethen laineen
verrattuna polttoon meidaen,
kaersimyukseen hengen, aineen,
tuskaan maeaeraettoemaeen, jonka
tuottaa liekit maailmanpalon,
jot' ei saada sammumahan,
vaikka vuotaa valkeahan
kyynel- sekae hurmevirrat....
Soppeen salaisimman salon
kuuluu Tuonen neitten pirrat.
Kaesi julma tarttunut on
elon katkeavaan lankaan,
pirstoo kauniin kirjokankaan!

Silmaelauta hiljaa vaipuu....
Sielu itkee vanhaa untaan,
rinnan taeyttaeae turha kaipuu
lapsuus-onnen valtakuntaan....

Pilvilinnat, taivaankaaret,
ulapalla avaruuden
rauhan hempeet hoeyhensaaret,
jumalien uhrikunnaat
haemaeraessae ikuisuuden,
seestykaeae, oi, jaelleen meille!
Ihmettae ma rukoelen,
saedekehaeae kaersineille....

Silmaelauta hiljaa vaipuu....
Maa jo jalkain alta haipuu,
kulkee niinkuin kultalangat
pyhaet haaveet paeaeni yli,
loihdut vanhat mielen valtaa,
aukee, aukee kadotetun
paratiisin lauha syli....

Pilvilinnat!

Paeivaen nousten, pimeen menn
kauniimmat kuin koskaan ennen,
samat, eikae sentaeen samat,
surun suuren suurentamat!

Mahtuu sinne kaikki kansa,
ei vain jotkut, ei vain sadun
prinssi kera prinsessansa.
Jokaiselle valmistettu
sija mieluin on siellae,
kenkaeaeen ei oo toisen tiellae,
vieras, outo, siell' ei kukaan,
kurjinkin saa tulla mukaan.

Naeen, kuulen:

kulkee kaukوتاivaan rantaa
ihmisjoukot sankat, taajat,
onnessansa suuret, laajat.
Rauhan palmut valkeet hohtaa,
paeivae paistaa, hyvyys johtaa....

Pyoerryttaevaen pyhaet kuvat
takaa ajan ankeen, tumman,
takaa taiston, surun summan
sielun silmaeaeen seijastuvat.

Syttyy sydaemehen usko
niinkuin pilven paltehella
punertuva aamurusko.
Sortuu, vaipuu,
vaipuu vahvat kilvilinnat,
sortuu heikot ihmisrinnat,
vaan ei sorru
ihmishengen pilvilinnat!
Murtuu paeaemme paeaeltae majat,
mutta raunioilta kasvaa
kaunihimpain rakentajat,
niiden, joiden heljaet kuvat
nyt jo kaukaa
verhon takaa
sieluhumme kangastuvat.

Uupuessa elon sotiin
sinne palaamme kuin kotiin.

HAeAeBALLAADI.

Kuuluu torvien toivotus
ja sadan kavion jymy.
Vuoret kaikka ja toemisee maa,
kun ritari haeitaeen ratsastaa
morsion nuoren rinnalla.
Mut morsion nuoren huulilta
on kuollut nuoruuden hymy.

"Neiti marmorin-valkoinen,
mihin hukkasit silmaesi saateen?
Ole ihana impeni onnekas,
et vanki sa oo, vaan valtias:
haeakellomme, kuuletko, vastaan jo soit
Saat kaiken, min ihminen saada voi,
saat kullat ja paeerlyt kaateen!"

"Ritari hurmehen-punainen,
on toinen ylkae jo mulla.
Punaverkana puuntavi kirkkoties,
vaelillaemme istuu murhattu mies.
Varo kostoja valkean vainajan:
vie toisen meista haen hautahan,
ei koskaan me kirkkoon tulla...."

Ritari hurmehen-punainen
naein huus: "Vaikka henkeni hinnan
se maksais, niin sua suutelen
ja kuolleiden haamuja pelkaeae ma en!"
Kaevi ritari syliksi morsiammeen:
sai suihkavan surman sydaemeen,
veri purppuroi rohkean rinnan.

Neiti marmorin-valkoinen
naein kuiskaili: "Paeivaet huolen
jo paeetty, jo paeesen ma vihillen
sun kanssasi, sulhoni ainoinen...."
Ja haen nauravi, nauravi, nauravi vaan
ja kalpeilla karkeloi huulillaan
ilo kaamea mielipuolen.

Kuuluu torvien toivotus
ja sadan kavion jymy.
Vuoret kaikka ja toemisee maa,
kun ritari haeitaeen ratsastaa,

ritari hurmehen-punainen
ja neiti marmorin-valkoinen
huulilla hullun hymy....

HIIDEN JUHLAT.

Nousee tumma tulva-uoma,
huuru Vesi-Hiiden luoma.
Turja taikoo, lieju liikkuu,
kaarnat kukkasina kiikkuu!

Lieju laulaa, Hiisi huokaa:
"Imen maasta madonruokaa,
kannan pintaan halvan, huonon,
parhaan painan pohjaan vuonon.

Kulta virtaan orjat mullan,
mutavirtaan orjat kullan!
Sukeltaukaa Hiiden sukuun,
vesitaeiden, -myyraein lukuun!"

Turja taikoo, Hiisi voittaa,
syoejaettaeret yoestae soittaa:
kaikki juhliin liejun alle,
tietae tehkaeae Mammonalle!

VANITAS VANITATUM.

Niinkuin raskahat rattaiden raiteet
vuosien viivat viiltyy.
Maantien reunalle muistoja, toivoja,
kukkia kuolleita hiiltyy!

Niinkuin jaeaeen yli aaveiden tiuvut
menneiden muistelot helkkaeae.
Tieteet ja taiteet, helyae, korua,
aurinko-poelyae pelkkaeae!

Niinkuin tuhanten askelten arpi
elaemaen jaeljet syoepyy.
Aamun sankarit sairaina, hiljaa

tomuhun, tuhkahan yoepyy....

UKKOSTA.

Kannella yoen on kumea jyrinae,
kohtalon neitojen vaerttinaen hyrinae.

On ilmassa jotakin raskasta, maetaeae,
on mielissae murhetta, valhetta, haetaeae,
on jotakin liikaa ja jotakin puuttuu,
on tunto: sen muuttua taeytyy, se muuttuu!
Mut vielae on elolla entinen leima:
kaey toisaalla leikki ja karkelon keima
ja toisaalla veljet sorretut huokaa
vapautta vaatien, kerjaeten ruokaa....
Ja missaeaeen ei tyyssijaa lie tasapainon,
on aika ahdingon, syyttoemaen vainon;
ei kenkaeaeen toistansa ymmaerrae, kuule,
ei tuomion paeivaeae tulevan luule....

Vain vanhat mummot virsikirjat eessae
nuo istuu huojutellen, silmaet veessae
ja huokaa painain kaeden sydaemelle:
on aika valmis Antikristukselle!

On mennyt mielistae tarmo ja kunto,
on parhaillakin vain tyhjyyden tunto,
he toisaalle pyrkivaet, toisaalle mennen,
he uutehen uskovat, ollen kuin ennen,
he tahtovat hyvaeae ja tekevaet paha,
he ihannetta itkevaet, palvoen rahaa,
myoes ne, jotka kauneimmin soittavat suuta,
eivaet elaemaessae tunnusta sukua muuta
kuin virkaura-veljen ja rahamies-langon,
ja siskon siivillae yoellisen "tangon".
Ei sankari uskalla olla kukaan,
siks kaikki kaey vanhan ja totutun mukaan!

Kohta, kohta jumalat suuttuu,
maailman muodot murtuu ja muuttuu!

Mut lapset nuoret naekee nuorta unta,
he marjatiellae kaeyden laulelee:
ei mikaeaeen peloita, ei paha tee,
on kaunis, kirkas Luojan luomakunta!

Naein lapset nuoret naekee nuorta unta.

KULKURI.

Jaloin uupuvan raskain
suurkaupungin katuja polen,
ma unohtaa tahdon,
miten orpo ja onneton olen.

Ma unohtaa tahdon
melun, melskeen ja ihmishumun,
jo kaikkea katson
kuin laevitse verhon ja sumun.

Sydaen lyoemaestae lakkaa....
Kai jaeaeeksi ja puuksi jo turruin;
sydaentuskien taakkaa
ma kannoin, kunnes ma murruin.

Sydaen lyoemaestae lakkaa....
Jo aikakin on sen laata.
Hyv' yoetae, ihmiset kaikki,
nyt laps kaey maata....

NIMETTOeMAeN SANKARIN KUOLEMA.

Ma suurta uneksuun ja tahdoin hyvaeae,
ah, kaikille ja en vain itselleni,
ja kaikki unelmani hukkaan meni:
viel' ihmispolot huokaa vapahdusta....

Ja on kuin oisi sora-aeaentae soinut
mun kanteleni, tytaer surutarten,
siks ettae soimaan jaei se kaipausta,
kun luotu oli uutta maailmaa varten.
Ja on kuin oisi kylvaemaeni aatteet,
nuo jumalaiset, saaneet orjan vaatteet,
kuin oisin siroitellut hiekkajyvaeae,
mi milloinkaan ei heelmaeae kantaa voinut.

Jo variseepi elon keitaan puu,
jo tuonen varjo yllein laskeuu.

Ja laskekoon, en tahdo sitae siirtaeae:
on silloin aika tullut, vuoro mennae,
kun hengen nuol' ei entisellaeen lennae,
tuon tiesin, enkae pyytaenytkaeen piirtaeae
ma koskaan nimeaeni elon hiekkaan.
Ma muille suon tuon maineen korun viekkaan.

Ma unhoon hukun, enkae sentaeen huku:
kaey jaeljessaeni suuri surman suku,
tuo uljas, joka kaikki kaersii, antaa
ja kuolla tohtii unelmansa vuoksi,
mi aikaa uutta ummussansa kantaa,
tuo kaunis, joka vuoksi kauniin kaihon
voi kerjuusauvaan vaihtaa konnun, laihon
ja heittaeae henkensae ja elaemaensae
vain pitaeaeaksensae paeivaeae taehtenaensae,
mi tietae viittaa, vaan ei paeaestae luoksi.

Voi teitae, teitae haevaeistaeen ja lyoedaeen
taas, niinkuin muistan itseani lyoedyn,
vaan ette horju vuoksi oman hyoedyn,
vaikk' iskut vastaan satamalla sataa
ja salakytat kantapaeillae mataa!
Ma teitae muistain keveemmin kuolen,
kuin voittaja kaeyn rajan tuonne puolen....

Ma paljon tehdae pyysin, vaehaen mahdoin.
Ilkkuu tyoe, min kerran tehdae tahdoin:
Sa hullu mies, miss' on nyt untes ummut,
miss' on nyt kylvaemaesi kukkaiskummut!
On eessaesi vain aavat eraemaat,
ne poroks polttaa unet urhokkaat,
kaikk' karavaanit hautaa puolitiehen
ja ensiks sun, sun hullun matkamiehen!

Ja viholliset pilkkaa: pivo tuhkaa
sa olet nyt, kun kuolon kaesi uhkaa,
sa ylpeae, mi luulit: ihmisaiivot
vois olla ihmisonnen kultakaivot!
Nyt, taipumaton, vihdoin taltut, taivut
ja noeyrtyvaenae ristin juureen vaivut?

Niin, vaivun, vaan en valjun ristin juureen,
ma vaivun kaikkeuteen ikisuureen,
yoehelmaan jaelleen hellaen maailmansion.
Kuin pisar mereen, avaruuteen tahti,
niin vajoo sielu sinne, kusta laehti.

Mut kuolossakaan untani en jaetae,
ma elaeen alkuvoimain elaeamaetae
taest' alkain, liikun tulen, tuiskun lailla
naeill' elon entisillae taistomailla
ja niitae tahdon auttaa, joill' on haetae....

Naein ijaet laeikyn eespaein elon vuossa,
oon myoetaelaulavainen laine tuossa....
Kuin mahla nuori virtaan kevaeaen puissa
ajasta aikaan, hermosaeikein syvin
ma omiani suojaan, ohjaan hyvin,
myoes sykin tahtiin kanssa urhon rinnan
ja kannan, nostan kalpaa taisteluissa
eest' uskoni tuon saman, suuren yhae,
min vuoksi annoin elaemaeni hinnan,
siks kunnes koittaa ihmisyiden pyhae....

KUVIA UUDENVUODEN-YOeNAe 1916.

Tulipalo-pakkanen
ilmoja viiltaeae,
lailla jaeae puikkojen
kyynelet kiiltaeae;
maassa ui huura,
kuoleman kuura....

Silmissae peikkoja,
luuranko-kalloja,
valjuja veikkoja,
kuu valo-varjoja,
Tuonelan karjoja,
yoen tulipalloja,
kummituskuvia....

Veripuna-paeivaet
toistaen ilvein
ilmeitae hurjia,
ryysyjae kurjia,
surman suvia
palteille pilvein
kauhun haaveina,
kalmisto-aaveina
riippumaan jaeivaet....

Mikae hetki nyt lyoe?
Taeae hornan on henkein
karkelo-yoe.

Mik' on tienoo taeae,
min kietovi jaeae,
kuva liikkumaton?
Ei ihmisten maa.

Vaipunut maailma se on.

Edessae sumua,
huutoa, humua,
tulta ja myrskyäe,
aaltojen hyrskyäe....

Pinnalla erheiden
kirjava satu,
pohjalla Salliman
ikuinen latu:
seuraus syystae,
renkaasta rengas,
tuskien kyystae
murhe jalo,
murheesta valo,
valo ja hyvyys
ihmisten vaivaan.
Naein ovat vaikeat
tiet, ah, taivaan
ja onnen varman!
Ei voida muuntaa
lakia Karman,
ei Arjunan suuntaa,

Maailmat vaipuu,
nousevi toiset,
teot hukkuvat
toisten tieltäe;
ijaeti polttavi
ihmisen mieltäe
murhe ja kaipuu.

Kaey sfaeaerien soitto:
aamun on voitto!

Tohtiiko ken
naehdae sen voittavan,
tunnoin kirkkahin
katsoa silmihin
suurena koittavan
valkeuden?

Elaeaekoe ken
laepi terhenen?

Jaksaako ken
uskoa untaan,
kulkea hyvaena,
korkeena, syvaena
huomenen valkeaan
valtakuntaan?

On ilmassa uus,
pyhae sointuisuus.

Mut kytkemae on
kovan kohtalon,
ken kuuntele ei,
ken uskonsa uhriksi
menneelle vei!

Ken pysaehtyy,
sen kiertaevi syy
ja ikuinen jaeae,
yoe liikkumaton,
kuvat kalmiston:
vaipunut maailma se on.

SYDAeN!

Sydaen, nyt kasva ja suurru,
uskohon uutehen juurru!
Pois jaetae hourehet hullut,
pienen onnesi miete,
taikka on loppusi tullut!

Taikka sun sitoo
pettymyksien liete,
voimasi nitoo
murheen muratti tumma,
tyhjyys on tultesi summa!

Taikka sa sammutit syyttae
liekkisi, jonk' oli maeaerae
syleillae aeaerettoemyytaa;
poroksi polttaa vaeaerae,
leimuta, lyoedae
kattohon taivahan kuvun
vuoks koko ihmissuvun!

PORTTI-TOKKO.

Vaeltaa vanha Portti-Tokko,

jalkapuoli, puolisokko,
muinoin pelimanni oiva,
nyt vain maailmanrannan tiellae
armopaloin askaroiva
kerjaelaeisnae almun, rahan,
kumarassa, murhemiellae.

Usein, naeaetsen, tuntuu siellae
Tanssi-Tokon rintaluissa,
joissa ennen polskat raikui
niinkuin linnut kesaen puissa,
synkkae syttoa kaihon kumman,
silmaessaekin kyynelhaeivaeae,
niinkuin hellaeae "hyvaeae paeivaeae"
tekis mieli lapsen tumman;
se se tullen iki-illan
kutois kauniin muistonsillan
ilopaeiviin kadonneihin,
pito poeytaein pikareihin,
korvais saerpimen ja keiton
sydaemessae virkaheiton.

Vaeltaa vanha Portti-Tokko
jalkapuoli, puolisokko,
kerjaelaeinen almun, rahan,
kompuroiden kotipuoleen,
kotipuoleen kuolemahan.

Huokaiseepi, henkaeiseepi,
jalkatyngaen oikaiseepi
maantien viereen pitkaeksensae.
Tuumaa: "Lepaeaeen taessae hetken,
aina ehdin taemaen retken,
ei lie taessae juoksun taksaa,
menen minkae lystiksensae
hevoseton kenkae jaksaa;
korpi koti kulkijalla
taellae ilman kannikalla!

Mitaaes tuosta, kunhan vainen
evaeslaukku paisuvainen
oisi taessae vierellaeni!
Ylimmaeinen ystaevaeni,
ehompi kuin evaeslaukku
oisi sentaeaeen pieni naukku
tuohon vanhaan arpirintaan,
vaikka ehkae vanhaan hintaan:
Jos vain joku Tokon juotti,
vinkuis vielaei polskan nuotti,
vielae kaesi kankee solkkaa
katrillia, sottista ja
mamsel Netan valssia ja
Risu-Miinan kuolinpolkkaa.

Hohhoh jaa, ei taida kenkaeaeen
enaeae maailman aikaan taehaen
viettaeae pitoja ja haetae!
Hyh, ken huolisikaan naetae
nykyajan aeksypaeitae
jalkapuukseen miehelaehaen!

"Suokaas, nuori neiti, lantti",
noin jos lausun, niinkuin tantti
heti saarnan pitaeae: "Tokko,
nokkas punottaa kuin kokko;
mikaie lienet, viinanjuoja,
vanha varas, laiska ruoja!"
Toisilla ei aikaa almuun,
heili' on kiire voiton palmuun,
parantamaan maailmata,
jotta oikein suora rata
saatais taivaan valtakuntaan!
Karsain naamoin, kyisin kielin,
kitsain, haiejyin, hyisin mielin
tyoentaevaet he Tokon harmaan
tieltaeaeen pyhaeiseltae pois.
"Hui hai! Hiton synkkaeae varmaan
heidaen taivaassansa ois!"

Tokko muistaa nuoruus-untaan,
naekke monen heljaen kuvan
silmaekalvoon sokeahan
taehi-yoessae kuvastuvan....
Hyhmae hiipii kannon paeaehaen,
maat ja vedet riittyy jaeaehaen,
sentaeaeen leijaa keijut hempeet
vanhan soittoniekan yllae
sulattaen mielen vahan
unikuvain hyvaeilyllae....
Karkeloin kaey kuvat lempeet.

Ja haen kiittaee, kosteleepi
jaelleen morsion ja sulhon,
joka kukkuraisen kulhon,
joka navetan ja kiulun,
kaikki, jotka iloinneet on
saeveleissae Tokon viulun....
Muistaa myoeskin hollituvan,
joka sokon silmaen yoessae
kantaa saedekehaeae kodin,
jossa tuntemaan haen tuli
kaiken, josta sydaen suli:
sinisilmaet, valkoliinan--
veikot lystit luona viinan,
lieden laemmoen sekae todin.

"Siinae keidas", huokaa Tokko,

nyt kuin tomumaja taemae
sekin maailman haevittaemae!
Pyhaekoulu paras, vaikka
kaikenlaisten tanssipaikka,
harhaan menneen hellae maja,
maan tie-varkaan rahapaja,
koti armas koeyhaen, jossa
harmonikan halpa ilo,
paereliekin pieni kilo
lisaes kiimaa untelossa.
Sadat naitti vanha palkki,
sadat juotti vieno kalkki,
paras paloviina Turun,
paras pappi sydaensurun....

Tokko naurusuin jo nukkuu
muinais-aikain kuvitelmaan,
niinkuin lapsi metsaen helmaan,
kattonansa naavakuusi.
Mielestaensae haeipy, hukkuu
maailma uusi, aika uusi,
aika aatteen, aika miekan,
mutta oudon vieras, kova
sydaemelle taideniekan,
jolle luona kansan tylyn
jaei vain yksi virka: hyllyn.

Tokko vanha siirtyy tieltae,
viulu soittaa muiston kieltae:
Haeaeet on jaelleen uljaat haellae,
paeaeelle uusi valkopaita,
valmistettu kultalaita
Tuonen neidon vaerttinaellae

Haen, mi lauluja jaei vaille,
vierii isaein laulumaille.

SYYSTAeHTIEN ALLA.

Taehdet syttyvaet syys-yoen yli:
kuololle kypsyy viljaa.
Jaeaehtyen vaipuu aallon syli.
Taivas ja maa on hiljaa,
hiljaa niinkuin valkea hanki,
vaiti niinkuin elin-ijaen vanki.
Piilossa pilven kuin itkevae rusko
ihanin usko....

Ikuiset taehdet, teillae on aikaa,
meillae on vain, ah, hetki!
Miksi kuin ilkkuvaa, tummaa taikaa
taeaein lyhkaeinen retki?
Ehdimme syntyae, ehdimme kuolla,
ja yhae on paeivaemme pilvessae tuolla.
Missae se viipyy, viipyy yhae
valomme pyhae!

Taehdet kulkevat tietaeen pitkin....
Lensikoe, lensikoe taehdi!
Toivoinko jotain, vainko ma itkin!
Mistae se huokaus laehdi?
Taisi se tunkea hankien alta,
taeaeltae ja kaukaa, kaikkialta.
Kajasti hetkisen niinkuin rusko
ihanin usko....

Ikuiset taehdet, teillae on aikaa,
meillae on vain, ah, hetki!
Ijaeisyyys, hetki, terhentae, taikaa!
Kaikella sama lie retki.
Kaikki me rientaejaet taehdiae liemme,
auringon helmaan pyrkivi tiemme,
pyrkivi, vaikka ei paeaesisikaeen.
ijaestae ikaeaeen....

MERENKULKIJAT.

Ihmisyttae, kytkettyae
alkuyoehoen, maahan mustaan,
kauan kalvoi poltto, kaiho,
kauan vartoi vapahdustaan.

Niinpae unten ulapalle,
yoehoen, outoin taehlein alle
laehdi hento haavehaaksi,
tutut rannat jaetti taaksi!

Halki hyrskyin haemaertyvaein
unipurren merimiehet
viiltaeae merta viitatonta....
Kesken tummaa tietaeen monta
vaipuu alle aalton syvaein.

Hyrsky, usva venhon eessae,

humu tuulen yksinaeinen,
valkamana jaenkae jaeinen
uran uuden uuttajilla.
Saatto suuri vanaveessae,
laivat, lautat lainehilla,
riemulaulu helkkyvaeinen,
kukkaissaaret, paeivaen manner
lempeae ja leutosaeinen!

Kimmeltaeae jo kauniit kaaret
alkuoaisen heimon yli,
laupiaamp' on luonnon syli,
kukkaa taeyynae kukkaissaaret.

Rakentaapi kansa majan
kurkihirren armaan alle,
huutaa merenkulkijalle
pirtistaensae laempimaestae:

Aika laata etsinnaestae,
naeaethaen, elo ennaettaeae,
saeily, saeaestae, taenne jaeae,
tielle uuvut, ennenkuin sun
untes kevaetpuu kaey lehtiin!

Mik' ol' unta, se jo tehtiin,
hyvae loeyttiin, kaunis naehtiin,
taessae matkan maeaeraenpaeae,
saeily, saeaestae, taenne jaeae,
sato vaivastasi niitae!

Sankar satusaarten vastaa:

Ei se riitae, ei se riitae!
Valkamassa unten haaksi
vaesy, vettyy, maatuu maaksi.
Katsoin, katsoin liian kauan
kauneuden ylhaeaen soihtuun,
vaivuun ulappojen loihtuun.

Sydaemessae uhripalot
mielikuvain kieltaeae rannan
rauhan merenkulkijalta.
Siintaeae siniyoestae valot,
virvat kaukorantamalta....
Laulaa tuuli aavan meren,
haastaa halu, sylke veren
maasta yhae ylhemmaestae,
tyoestae tekemaettoemaestae!

Jaelleen pursi ylvaes yoepyy
aukeoille aavemmille,
kokka uljas usvaan viiltyy.

Kajo kaukorannan syöpeyy
syvaeaen rintaan yksinaeiseen,
rauhatonna sykkivaeiseen.
Sydaen hehkuu, palaa, hiiltyy....
Aalto monet alleen sulkee.
Ijaet sama kaipuu kulkee
sankarilta sankarille.
Tunto tuon ei koskaan totu
valmiiseen, pois tunkee uuteen
katse, tuntemattomuuteen....

Rauhan laaksot, helpot hetket
muille saeaestaeae rohkee rotu,
itselleen vain kauniin surman,
vaahtopaeisen vaaran hurman,
levottomat loeytoeretket.

Ijaen kaiken ulapalla
haavehaaksi tietae piirtaeae.
Joka voitto, muille loeytty
etaeaemmaeksi maeaeraen siirtaeae.

UUDEN IHMISYYDEN KUORO.

Paeivaeaeen me nousemme,
auringon ahjossa
taottu on jousemme!
Valkeuden voimalla
maailman voitamme,
vapauden virsiae
vangeille soitamme,
oikeutta vaatien,
lakia laatien
hyvydellae!
Itselle ankarin,
toiselle hellae,
laki on sankarin!

Oman rintamme taulu
ylin maeaerae on jousten.
Naein sankarilaulu
soi ilmoille nousten:

Yloes yoestae me kaeymme
ei mielellae herran,
ei orjan, ei loisen,
ei harteilta toisen,

vaan vapaina kerran,
oman itsemme onnessa
maeaeeraemme naehden,
oman itsemme nostaen
toisten taehden!

Oikea onni
on ihmisen vasta,
koska haen laannut
helyae onnen
on tavoittamasta.
Onni on sukua
murheen jalon,
hiljainen pyhaettoe
sydaemen laemmoen
ja aivojen valon,
aurinko pohjalla
sielujen syvaein,
paistava ylitse
pahain ja hyvaein.

Haelvene haeivae,
sielujen yoehoen
valkene paeivae
kirikkaana koittaen!
Voitamme maailman
itsemme voittaen!

SISAE LLYS:

HUURRETTA

Harmaat paeivaet
Haemaerissae
Mummo
Varjot
Syksy
Koti
Pai koirani mun
Ensi lumi
Salainen syy
Onnen ovi
Orpo
Huurretta
Oi aeiti!
Palkovenholla
Takatalvi

Yksinaeiset
Vanha kantelo
Talvikulkuset
Muisto syttyy
Lieden luona
Tule yoe!

JAURI JA HELJAE

VALOHAEMYAE

Piilipuu
Laehteet
Kevaet-unta
Varjoon painuja
Kuu valkea kaey
Soutaja
Suvilempeae
Uneksija
Mainingit
Kuin syksyn paeivae himmee
Fingalin luola
Medusan paeae
Kolme tyttoeae pientae he surmasi
Simpukka-sydaen
Aamukuva
Tulpaanit
Korennot
Andalusiatar
Ilta
Merihelmet

PILVILINNAT

Vaeltava Apollon
Pilvilinnat
Haeaeballaadi
Hiiden juhlat
Vanitas vanitatum
Ukkosta
Kulkuri
Nimettoemaen sankarin kuolema
Kuvia Uudenvuoden-yoenae 1916
Sydaen!
Portti-Tokko
Syystahtien alla
Merenkulkijat
Uuden ihmisyyden kuoro

End of the Project Gutenberg EBook of Liesilauluja, by L. Onerva

*** END OF THE PROJECT GUTENBERG EBOOK LIESILAULUJA ***

This file should be named 7lsja10.txt or 7lsja10.zip

Corrected EDITIONS of our eBooks get a new NUMBER, 7lsja11.txt
VERSIONS based on separate sources get new LETTER, 7lsja10a.txt

Produced by Robert Connal
and the Online Distributed Proofreading Team.

Project Gutenberg eBooks are often created from several printed editions, all of which are confirmed as Public Domain in the US unless a copyright notice is included. Thus, we usually do not keep eBooks in compliance with any particular paper edition.

We are now trying to release all our eBooks one year in advance of the official release dates, leaving time for better editing. Please be encouraged to tell us about any error or corrections, even years after the official publication date.

Please note neither this listing nor its contents are final til midnight of the last day of the month of any such announcement. The official release date of all Project Gutenberg eBooks is at Midnight, Central Time, of the last day of the stated month. A preliminary version may often be posted for suggestion, comment and editing by those who wish to do so.

Most people start at our Web sites at:

<http://gutenberg.net> or

<http://promo.net/pg>

These Web sites include award-winning information about Project Gutenberg, including how to donate, how to help produce our new eBooks, and how to subscribe to our email newsletter (free!).

Those of you who want to download any eBook before announcement can get to them as follows, and just download by date. This is also a good way to get them instantly upon announcement, as the indexes our cataloguers produce obviously take a while after an announcement goes out in the Project Gutenberg Newsletter.

<http://www.ibiblio.org/gutenberg/etext03> or

<ftp://ftp.ibiblio.org/pub/docs/books/gutenberg/etext03>

Or /etext02, 01, 00, 99, 98, 97, 96, 95, 94, 93, 92, 91 or 90

Just search by the first five letters of the filename you want, as it appears in our Newsletters.

Information about Project Gutenberg (one page)

We produce about two million dollars for each hour we work. The time it takes us, a rather conservative estimate, is fifty hours to get any eBook selected, entered, proofread, edited, copyright searched and analyzed, the copyright letters written, etc. Our projected audience is one hundred million readers. If the value per text is nominally estimated at one dollar then we produce \$2 million dollars per hour in 2002 as we release over 100 new text files per month: 1240 more eBooks in 2001 for a total of 4000+ We are already on our way to trying for 2000 more eBooks in 2002 If they reach just 1-2% of the world's population then the total will reach over half a trillion eBooks given away by year's end.

The Goal of Project Gutenberg is to Give Away 1 Trillion eBooks! This is ten thousand titles each to one hundred million readers, which is only about 4% of the present number of computer users.

Here is the briefest record of our progress (* means estimated):

eBooks Year Month

1	1971	July
10	1991	January
100	1994	January
1000	1997	August
1500	1998	October
2000	1999	December
2500	2000	December
3000	2001	November
4000	2001	October/November
6000	2002	December*
9000	2003	November*
10000	2004	January*

The Project Gutenberg Literary Archive Foundation has been created to secure a future for Project Gutenberg into the next millennium.

We need your donations more than ever!

As of February, 2002, contributions are being solicited from people and organizations in: Alabama, Alaska, Arkansas, Connecticut, Delaware, District of Columbia, Florida, Georgia, Hawaii, Illinois, Indiana, Iowa, Kansas, Kentucky, Louisiana, Maine, Massachusetts, Michigan, Mississippi, Missouri, Montana, Nebraska, Nevada, New Hampshire, New Jersey, New Mexico, New York, North Carolina, Ohio, Oklahoma, Oregon, Pennsylvania, Rhode Island, South Carolina, South Dakota, Tennessee, Texas, Utah, Vermont, Virginia, Washington, West Virginia, Wisconsin, and Wyoming.

We have filed in all 50 states now, but these are the only ones that have responded.

As the requirements for other states are met, additions to this list will be made and fund raising will begin in the additional states. Please feel free to ask to check the status of your state.

In answer to various questions we have received on this:

We are constantly working on finishing the paperwork to legally request donations in all 50 states. If your state is not listed and you would like to know if we have added it since the list you have, just ask.

While we cannot solicit donations from people in states where we are not yet registered, we know of no prohibition against accepting donations from donors in these states who approach us with an offer to donate.

International donations are accepted, but we don't know ANYTHING about how to make them tax-deductible, or even if they CAN be made deductible, and don't have the staff to handle it even if there are ways.

Donations by check or money order may be sent to:

Project Gutenberg Literary Archive Foundation
PMB 113
1739 University Ave.
Oxford, MS 38655-4109

Contact us if you want to arrange for a wire transfer or payment method other than by check or money order.

The Project Gutenberg Literary Archive Foundation has been approved by the US Internal Revenue Service as a 501(c)(3) organization with EIN [Employee Identification Number] 64-622154. Donations are tax-deductible to the maximum extent permitted by law. As fund-raising requirements for other states are met, additions to this list will be made and fund-raising will begin in the additional states.

We need your donations more than ever!

You can get up to date donation information online at:

<http://www.gutenberg.net/donation.html>

If you can't reach Project Gutenberg,
you can always email directly to:

Michael S. Hart <hart@pobox.com>

Prof. Hart will answer or forward your message.

We would prefer to send you information by email.

****The Legal Small Print****

(Three Pages)

*****START**THE SMALL PRINT!**FOR PUBLIC DOMAIN EBOOKS**START*****

Why is this "Small Print!" statement here? You know: lawyers. They tell us you might sue us if there is something wrong with your copy of this eBook, even if you got it for free from someone other than us, and even if what's wrong is not our fault. So, among other things, this "Small Print!" statement disclaims most of our liability to you. It also tells you how you may distribute copies of this eBook if you want to.

***BEFORE!* YOU USE OR READ THIS EBOOK**

By using or reading any part of this PROJECT GUTENBERG-tm eBook, you indicate that you understand, agree to and accept this "Small Print!" statement. If you do not, you can receive a refund of the money (if any) you paid for this eBook by sending a request within 30 days of receiving it to the person you got it from. If you received this eBook on a physical medium (such as a disk), you must return it with your request.

ABOUT PROJECT GUTENBERG-TM EBOOKS

This PROJECT GUTENBERG-tm eBook, like most PROJECT GUTENBERG-tm eBooks, is a "public domain" work distributed by Professor Michael S. Hart through the Project Gutenberg Association (the "Project"). Among other things, this means that no one owns a United States copyright on or for this work, so the Project (and you!) can copy and distribute it in the United States without permission and without paying copyright royalties. Special rules, set forth below, apply if you wish to copy and distribute this eBook under the "PROJECT GUTENBERG" trademark.

Please do not use the "PROJECT GUTENBERG" trademark to market any commercial products without permission.

To create these eBooks, the Project expends considerable efforts to identify, transcribe and proofread public domain works. Despite these efforts, the Project's eBooks and any medium they may be on may contain "Defects". Among other things, Defects may take the form of incomplete, inaccurate or corrupt data, transcription errors, a copyright or other intellectual property infringement, a defective or damaged disk or other eBook medium, a computer virus, or computer codes that damage or cannot be read by your equipment.

LIMITED WARRANTY; DISCLAIMER OF DAMAGES

But for the "Right of Replacement or Refund" described below, [1] Michael Hart and the Foundation (and any other party you may receive this eBook from as a PROJECT GUTENBERG-tm eBook) disclaims all liability to you for damages, costs and expenses, including legal fees, and [2] YOU HAVE NO REMEDIES FOR NEGLIGENCE OR UNDER STRICT LIABILITY, OR FOR BREACH OF WARRANTY OR CONTRACT, INCLUDING BUT NOT LIMITED TO INDIRECT, CONSEQUENTIAL, PUNITIVE OR INCIDENTAL DAMAGES, EVEN IF YOU GIVE NOTICE OF THE POSSIBILITY OF SUCH DAMAGES.

If you discover a Defect in this eBook within 90 days of receiving it, you can receive a refund of the money (if any) you paid for it by sending an explanatory note within that time to the person you received it from. If you received it on a physical medium, you must return it with your note, and such person may choose to alternatively give you a replacement copy. If you received it electronically, such person may choose to alternatively give you a second opportunity to receive it electronically.

THIS EBOOK IS OTHERWISE PROVIDED TO YOU "AS-IS". NO OTHER WARRANTIES OF ANY KIND, EXPRESS OR IMPLIED, ARE MADE TO YOU AS TO THE EBOOK OR ANY MEDIUM IT MAY BE ON, INCLUDING BUT NOT LIMITED TO WARRANTIES OF MERCHANTABILITY OR FITNESS FOR A PARTICULAR PURPOSE.

Some states do not allow disclaimers of implied warranties or the exclusion or limitation of consequential damages, so the above disclaimers and exclusions may not apply to you, and you may have other legal rights.

INDEMNITY

You will indemnify and hold Michael Hart, the Foundation, and its trustees and agents, and any volunteers associated with the production and distribution of Project Gutenberg-tm texts harmless, from all liability, cost and expense, including legal fees, that arise directly or indirectly from any of the following that you do or cause: [1] distribution of this eBook, [2] alteration, modification, or addition to the eBook, or [3] any Defect.

DISTRIBUTION UNDER "PROJECT GUTENBERG-tm"

You may distribute copies of this eBook electronically, or by disk, book or any other medium if you either delete this "Small Print!" and all other references to Project Gutenberg, or:

[1] Only give exact copies of it. Among other things, this requires that you do not remove, alter or modify the eBook or this "small print!" statement. You may however, if you wish, distribute this eBook in machine readable

binary, compressed, mark-up, or proprietary form, including any form resulting from conversion by word processing or hypertext software, but only so long as *EITHER*:

[*] The eBook, when displayed, is clearly readable, and does *not* contain characters other than those intended by the author of the work, although tilde (~), asterisk (*) and underline (_) characters may be used to convey punctuation intended by the author, and additional characters may be used to indicate hypertext links; OR

[*] The eBook may be readily converted by the reader at no expense into plain ASCII, EBCDIC or equivalent form by the program that displays the eBook (as is the case, for instance, with most word processors); OR

[*] You provide, or agree to also provide on request at no additional cost, fee or expense, a copy of the eBook in its original plain ASCII form (or in EBCDIC or other equivalent proprietary form).

[2] Honor the eBook refund and replacement provisions of this "Small Print!" statement.

[3] Pay a trademark license fee to the Foundation of 20% of the gross profits you derive calculated using the method you already use to calculate your applicable taxes. If you don't derive profits, no royalty is due. Royalties are payable to "Project Gutenberg Literary Archive Foundation" the 60 days following each date you prepare (or were legally required to prepare) your annual (or equivalent periodic) tax return. Please contact us beforehand to let us know your plans and to work out the details.

WHAT IF YOU *WANT* TO SEND MONEY EVEN IF YOU DON'T HAVE TO?

Project Gutenberg is dedicated to increasing the number of public domain and licensed works that can be freely distributed in machine readable form.

The Project gratefully accepts contributions of money, time, public domain materials, or royalty free copyright licenses.

Money should be paid to the:

"Project Gutenberg Literary Archive Foundation."

If you are interested in contributing scanning equipment or software or other items, please contact Michael Hart at: hart@pobox.com

[Portions of this eBook's header and trailer may be reprinted only when distributed free of all fees. Copyright (C) 2001, 2002 by

Michael S. Hart. Project Gutenberg is a TradeMark and may not be used in any sales of Project Gutenberg eBooks or other materials be they hardware or software or any other related product without express permission.]

*END THE SMALL PRINT! FOR PUBLIC DOMAIN EBOOKS*Ver.02/11/02*END*

y however,

if you wish, distribute this eBook in machine readable

binary, compressed, mark-up, or proprietary form,

including any form resulting from conversion by word

processing or hypertext software, but only so long as

EITHER:

[*] The eBook, when displayed, is clearly readable, and

does *not* contain characters other than those

intended by the author of the work, although tilde

(~), asterisk (*) and underline (_) characters may

be used to convey punctuation intended by the

author, and additional characters may be used to

indicate hypertext links; OR

[*] The eBook may be readily converted by the reader at

no expense into plain ASCII, EBCDIC or equivalent

form by the program that displays the eBook (as is

the case, for instance, with most word processors);

OR

[*] You provide, or agree to also provide on request at

no additional cost, fee or expense, a copy of the

eBook in its original plain ASCII form (or in EBCDIC
or other equivalent proprietary form).

[2] Honor the eBook refund and replacement provisions of this
"Small Print!" statement.

[3] Pay a trademark license fee to the Foundation of 20% of the
gross profits you derive calculated using the method you
already use to calculate your applicable taxes. If you
don't derive profits, no royalty is due. Royalties are
payable to "Project Gutenberg Literary Archive Foundation"
the 60 days following each date you prepare (or were
legally required to prepare) your annual (or equivalent
periodic) tax return. Please contact us beforehand to
let us know your plans and to work out the details.

WHAT IF YOU *WANT* TO SEND MONEY EVEN IF YOU DON'T HAVE TO?

Project Gutenberg is dedicated to increasing the number of
public domain and licensed works that can be freely distributed
in machine readable form.

The Project gratefully accepts contributions of money, time,
public domain materials, or royalty free copyright licenses.

Money should be paid to the:

"Project Gutenberg Literary Archive Foundation."

If you are interested in contributing scanning equipment or

sof